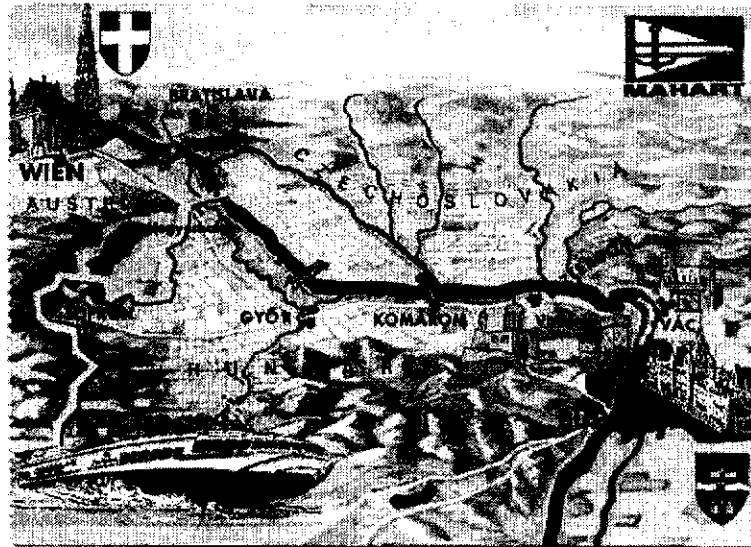


## บทที่ 6 การศึกษาของประเทศฮังการี

### 1. ลักษณะสภาพทั่วไป (General Background)

ฮังการีเป็นอีกประเทศหนึ่งในยุโรปที่มีประวัติการศึกษายาวนาน มีการปกครองแบบสาธารณรัฐ (Republic) มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศ มีพื้นที่ทั้งหมด 35,913

ตารางไมล์ หรือ 93,030 ตารางกิโลเมตร เมืองหลวงของฮังการีคือ กรุงบูดาเปสต์ (Budapest) ซึ่งเป็นศูนย์กลางของรัฐบาลและศูนย์รวมของอุตสาหกรรม บูดาเปสต์มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำดานาบาดานูป



ประชากรทั้งหมดมีประมาณ 10,558,000 คน (ข้อมูลปี ค.ศ. 1994) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ประมาณ 67 เปอร์เซ็นต์ นิกายโปรเตสแตนต์ 25 เปอร์เซ็นต์ สินค้าส่งออกของฮังการีได้แก่ เหล็ก ผลิตภัณฑ์ทางเคมี เครื่องจักรเครื่องยนต์และยานพาหนะต่าง ๆ (Webster' New Encyclopedic Dictionary, 1993 : 1544)

### 2. พัฒนาการทางการศึกษา (Development of Schooling)

ในศตวรรษที่ 10 ชนชาวแมกยา (Magyar) ได้เข้ามาปกครองดินแดนบริเวณที่ราบลุ่ม Carpathin และได้มีราชวงศ์หลายราชวงศ์เข้ามาปกครองฮังการี เช่น ราชวงศ์ออตโตมัน (Ottoman) ราชวงศ์ฮับเบิร์ก (Hapburg) หลังจากนั้นชาวเติร์ก (Turks) ได้เข้ามาปกครอง

ฮังการีเป็นเวลา 150 ปี ในระยะนั้นชาวเติร์กได้ให้ความรู้แก่ชาวฮังการี เกี่ยวกับเกษตรกรรม การค้าขาย รวมทั้งศาสนศาสตร์ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของฮังการีไม่ปรากฏว่ามี



โรงเรียนที่เป็นทางการให้เด็กได้เข้าเรียน ส่วนมากการเข้าเรียนจะเน้นวิชาทางช่าง เด็กนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับด้านวิชาอุตสาหกรรม และตามหมู่บ้านได้มีการจัดตั้งสมาคมช่างขึ้น (ปริชา ศรีวาลัย, 2536 : 67) อนึ่งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้การศึกษาของฮังการีเปลี่ยนแปลงไปด้วย ในช่วงปี ค.ศ.

1867-1918 เรียกว่าฮังการีถูกปกครองจากอาณาจักรออสเตรีย-ฮังการี เพราะฉะนั้นจึงทำให้การศึกษาของประเทศออสเตรียจึงเข้ามามีอิทธิพลอย่างมาก โดยเฉพาะการศึกษามากบังคับให้เด็กต้องเข้าเรียนเป็น 6 ปี ซึ่งเริ่มมีการประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1777 หลังจากนั้นการศึกษาเพื่อปวงชนทั่วไป (Public Education) ได้กระจายทั่วไปสู่ภูมิภาคและประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ในช่วง ค.ศ. 1868 ซึ่งรัฐบาลฮังการีได้ออกกฎหมายบังคับ โดยเด็กที่มีอายุระหว่าง 6-12 ปี จะต้องเข้าเรียนในระบบโรงเรียน (Okey, R., 1982 : 24) มิฉะนั้นถือว่าผิดกฎหมาย จึงทำให้ผู้ปกครองจะต้องส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียน

การปฏิรูปการศึกษาของฮังการีได้มีขึ้นอีกครั้งในสมัยของพระนางมาเรียเทเรซา (Maria Theresa) ซึ่งเรียกว่าสังคมนิยมฮังการีใหม่ (New Hungarians) ในสมัยนี้การศึกษาจะเน้นให้ความสำคัญแก่พวกขุนนางและชนชั้นสูงเป็นหลัก เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาซึ่งหมายถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

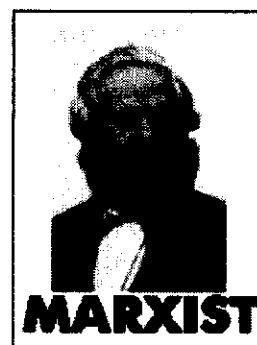


หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 1945 อีก 3 ปีต่อมาฮังการีก็ได้เปลี่ยนการปกครองเป็นสังคมนิยม

(Socialist) จุดมุ่งหมายทางการศึกษาในสมัยนี้จึงมุ่งพัฒนาทางอุตสาหกรรมเพื่อการฟื้นฟูประเทศเช่นเดียวกับประเทศสังคมนิยมในยุโรปตะวันตก โปรแกรมทางการศึกษาส่วนมากจึงจัดขึ้นเพื่อการฝึกทักษะ (Walters, G., 1988 : 26)

### จุดมุ่งหมายการศึกษา (Aims of Education)

1. ปรัชญาของมาร์กซิส (Marxist) มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ
2. วัฒนธรรมกับการศึกษาต้องควบคู่กันไป เด็กอายุตั้งแต่ 6-12 ปี จะต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับ
3. การศึกษาจะต้องสนับสนุนการเลื่อนชนชั้นทางสังคม
4. การศึกษาจะต้องมีส่วนความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจ
5. การศึกษาจะต้องสอดคล้องกับความทันสมัยของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี



จากจุดมุ่งหมายการศึกษาของยังการ์จะเห็นได้ว่าลัทธิมาร์กซิส (Marxist) ซึ่งเป็นลัทธิของสังคมนิยม ระบบนายทุน (Capitalism) ยังเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาของประเทศเป็นอย่างมากถึงแม้ว่าการปกครองของประเทศจะมีความเปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ตาม รัฐบาลยึดแนวทางในการปฏิบัติของลัทธินี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

### 3. ระบบการศึกษา (Educational System)

ระบบการศึกษาของยังการ์ ซึ่งมีการปรับปรุงอย่างจริงจังในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่ในปัจจุบันก็ยังใช้รูปแบบระบบการศึกษาแบบเดิมอยู่ กล่าวคือ จะมีระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

#### 3.1 ระดับอนุบาลศึกษา (Kindergarten)



เด็กอายุประมาณ 3-6 ขวบ จะมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลศึกษาหรือ ตามศูนย์พัฒนาการเด็ก แต่ทั้งนี้ จะขึ้นอยู่กับศักยภาพทางการเงินของผู้ปกครอง จะไม่มีการบังคับ ในการเข้าศึกษา วิชาที่จัดให้เด็กส่วนมากจะเป็นการเตรียมความพร้อม ทั้งทางด้านอารมณ์ การฝึกทักษะทางด้าน ร่างกาย นอกจากนี้มีการบวกลบเลขง่าย ๆ เป็นการเตรียมพร้อมให้แก่เด็กเพื่อที่จะเรียนในชั้นประถมศึกษาต่อไป

### 3.2 ระดับประถมศึกษา (Primary School)

การศึกษาของฮังการีจะเรียนชั้นประถมศึกษา 4 ปี เรียกรวมกันกับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นว่า "การศึกษาทั่วไป" (General School หรือ ในภาษาฮังการีคือ Altalanosiskola) จะรับเด็กตั้งแต่อายุ 6-10 ปี ซึ่งสามารถเรียกได้ว่าเป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กที่จะเรียนต่อไปชั้นมัธยมศึกษาต่อไป

### 3.3 ระดับมัธยมศึกษา (Secondary School)

การศึกษาในระดับนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Low-Secondary Section) ใช้เวลาเรียน 3 ปี รับเด็กที่มีอายุระหว่าง 10-14 ปี กล่าวตามความเป็นจริงแล้วการศึกษาในระดับนี้ของฮังการีถือได้ว่าเป็นการศึกษาระบบทั่วไป (General School)

สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมี 3 ลักษณะของการจัดการศึกษา

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายวิชาการ
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิชาชีพ
3. โรงเรียนทางการค้า (Trade School)

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจะรับนักเรียนตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไปจนถึง 15 ปี

ส่วนใหญ่จะใช้เวลาเรียน 4 ปี แต่จะมีเฉพาะโรงเรียนทางการค้าเท่านั้นที่ใช้เวลาเรียน 3 ปี โดยภาพรวมแล้วการศึกษาของฮังการีถือได้ว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับคือเด็กเรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลายและมีอายุประมาณ 16 ปีขึ้นไป เป็นที่น่าสังเกตว่า ในช่วง ค.ศ. 1970 โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาถูกปิดมากมาย โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ด้วยเหตุผลทางการเมือง ครั้นพอถึงปี ค.ศ. 1980 การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของฮังการีก็ได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง ซึ่งตามบริบทของสภาพสังคมทั่วไปของยุโรปในช่วงปี ค.ศ. 1980 จะมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง

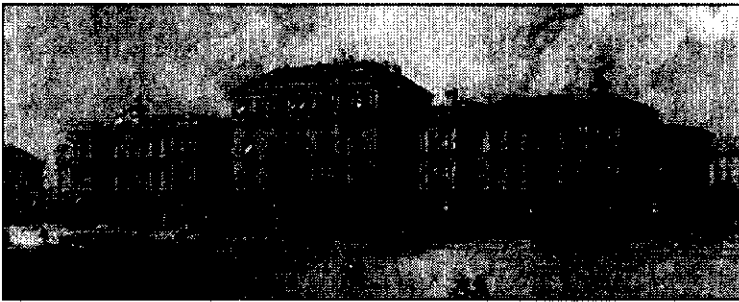


### 3.4 การศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

#### 3.4.1 การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย (University Studies)

การศึกษาของอังกฤษโดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัยจะมีประวัติศาสตร์ทางการศึกษาอันยาวนานโดยเฉพาะแนวความคิดทางด้านสังคมนิยมที่ถูกอบรมขัดเกลาส่งต่อนักศึกษาเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าสภาพสังคมของอังกฤษจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์ของโลกก็ตาม แต่แนวคิดของนักศึกษาส่วนใหญ่ยังคงติดกับสภาพที่เรียกว่า สังคมนิยมจนถึงทุกวันนี้

การศึกษาในมหาวิทยาลัย ในระดับปริญญาตรีเมื่อเด็กจบจากการสอบในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว (Maturity Examination) และต้องได้ประกาศนียบัตร



มัธยมศึกษาตอนปลายถึงจะมีสิทธิเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย การสอบเข้ามหาวิทยาลัยจะมีการสอบเข้ามหาวิทยาลัยจะมีคณะกรรมการกลางออกข้อสอบ เรียกว่า (A University Board) ซึ่งข้อสอบจะมีสอง

ส่วน คือ ส่วนที่เป็นข้อเขียนกับสอบสัมภาษณ์ การเรียนในมหาวิทยาลัยคะแนนจะถูกตรวจสอบโดยเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ซึ่งตรงนี้จะหมายถึงระบบมหาวิทยาลัยของอังกฤษจะมีอำนาจในการตัดสิน อังกฤษมีระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัย (Entrance) แบบใหม่โดยเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1982 (Postlethwaite, T. N., 1988-340)

การศึกษาในระดับนี้จะเรียนทั้งปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก นักศึกษาชาวอังกฤษเรียน จะนิยมเรียนในระดับปริญญาตรี จากนั้นจะออกไปทำงานมากกว่าที่จะเรียนต่อ ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพของสังคม ส่วนการเรียนในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกนั้นจะเป็นการแสวงหาข้อความรู้ใหม่ (Research) การวิจัยของอังกฤษปัจจุบันเน้นทางด้านสังคมศาสตร์มากขึ้น การเรียนปริญญาโทจะใช้เวลาเรียน 2-5 ปี



### 3.4.2 การฝึกหัดครู (Teacher Training)

นักศึกษาครูนั้นจะต้องจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและจะต้องเข้าศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูโดยแบ่งเป็น

- ครูที่จะสอนในระดับอนุบาลศึกษาจะต้องเรียนเป็นเวลา 2 ปี และจะมีการฝึกสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ครูที่จะสอนในระดับประถมศึกษา จะต้องใช้เวลาเรียน 3 ปี รวมทั้งจะมีการฝึกสอนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านประสบการณ์ตรงให้แก่นักศึกษาที่จะออกไปเป็นครู
- ครูที่จะสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องเรียนในมหาวิทยาลัยเท่านั้นใช้เวลาเรียน 5 ปี มีการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกสอนซึ่งส่วนมากใช้เวลาฝึกสอน 3 เดือน

เป็นที่น่าสังเกตประการหนึ่งว่า ครูที่จะสอนในระดับอนุบาลศึกษาจะสามารถเข้าศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาวิชาชีพครูได้ (Secondary Vocational School) และในช่วงปี ค.ศ. 1980-1981 ปรากฏว่ามีนักศึกษานิยมเรียนเพื่อประกอบอาชีพครูถึง 20,430 คน แบ่งเป็น 24 เปอร์เซ็นต์ศึกษาในมหาวิทยาลัยและ 76 เปอร์เซ็นต์ศึกษาในวิทยาลัยครู ปรากฏการณ์นี้แสดงให้เห็นว่า ครูศึกษาในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาได้รับความนิยมมากเพราะถือว่าเป็นอาชีพที่มั่นคง และเป็นอาชีพที่มีเกียรติ

### 3.4.3 การศึกษาวิชาชีพ (Vocational or Professional Education)

ปัจจุบันการศึกษาวชิชีพในอังกฤษถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในการพัฒนาทรัพยากรประชากรให้มีคุณภาพในวิชาชีพ การศึกษาวชิชีพจะแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

- การศึกษาวชิชีพขั้นพื้นฐาน (Fundamental Profession) ส่วนมากจะเรียนวิชาชีพทั่วไปเพื่อประกอบอาชีพพื้นฐาน จะมีทั้งการเรียนทางด้านเกษตรกรรมและทางด้านอุตสาหกรรม
- การศึกษาวชิชีพขั้นกลาง (Semi-Skilled Profession) ส่วนมากนักศึกษาที่เรียนในระดับนี้จะเรียนในวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งจะมีเปิดสอนในเมืองใหญ่ๆ เท่านั้น จะใช้เวลาเรียน 2-3 ปี เมื่อจบแล้วจะออกไปประกอบอาชีพในประเทศใกล้เคียง เช่น เยอรมัน

ออสเตรเลีย สวิสเซอร์แลนด์ เป็นต้น ซึ่งจะให้รัฐบาลประเทศเหล่านี้ประสบปัญหาในการบริหารงานทางเศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่ง

- การศึกษาวิชาชีพชั้นสูง (Skilled Profession) การศึกษาวิชาชีพชั้นสูงนี้ส่วนมากจะเปิดสอนอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ และมีวิทยาลัยเทคนิคและมหาวิทยาลัยเป็นสถานที่เรียน นักศึกษาที่จบการศึกษาวิชาชีพชั้นสูง ส่วนมากเมื่อออกไปประกอบอาชีพตามโรงงานอุตสาหกรรมและจะได้ค่าจ้างแรงงานแพ่งรวมทั้งสวัสดิการที่ดีอีกด้วย

#### 3.4.4 การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ (Adult Education and Special Education)

ถึงแม้ว่าอังกฤษจะมีประวัติศาสตร์ทางการศึกษาอันยาวนาน ตลอดจนเป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรม แต่ดูเหมือนว่าการให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่จะยังมีปัญหาอยู่มาก กล่าวคือ อุปสรรคที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ใหญ่ได้รับการศึกษายังมีน้อยมาก และส่วนมากจะจัดให้ได้เฉพาะเมืองใหญ่ ๆ อีกประการหนึ่งคือ ผู้สูงอายุ (Elderly) ไม่นิยมแสวงหาความรู้เพิ่มเติม นอกจากทำกิจกรรมเล็กๆ น้อยๆ เช่น ปักปัก เย็บปัก ถัก ร้อย ปัจจุบันนี้รัฐบาลอังกฤษเรียนได้พยายามกระตุ้นให้ผู้สูงอายุหรือผู้ใหญ่รักในการแสวงหาความรู้โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น



ส่วนการศึกษาพิเศษ (Special Education) นั้น รัฐบาลอังกฤษได้ให้ความสนใจค่อนข้างน้อย โรงเรียนมีสอนในเขตเมืองใหญ่ๆ เช่น เมือง Budapest เมือง Szeged เมือง Debrecen เป็นต้น เด็กพิเศษที่ได้รับการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นบุตรของคนชนชั้นที่มีเศรษฐกิจดี อนึ่งผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะนิยมจ้างครูมาสอนตามบ้านอีกด้วย ส่วนเด็กที่อยู่ตามชนบทจะมีโอกาสน้อยกว่าเด็กที่อยู่ในเมือง โดยทั่วไปแล้วโรงเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อเด็กพิเศษนั้น จะรวมกันทั้งเด็กพิเศษทางด้านหู ตา แขน ขา เป็นส่วนมาก

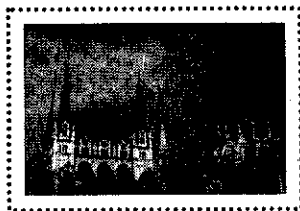
#### 4. การบริหารการศึกษา (Educational Administration)

การบริหารการศึกษาของอังกฤษจะเป็นการรวมอำนาจ (Centralization) และเป็นการบริหารงาน 2 ลักษณะ คือ นโยบายและการออกกฎหมายที่เป็นหน้าที่ของกระทรวงวัฒนธรรม (Ministry of Culture) กระทรวงนี้จะมีหน้าที่หลักในการให้คำแนะนำ วางหลักการ รวมทั้งวางกรอบการบริหารให้แก่โรงเรียน นอกจากนี้กระทรวงวัฒนธรรมยังมีหน้าที่จัดสรรงบประมาณจากงบประมาณส่วนกลางสู่การจัดการศึกษาทั่วไป ลักษณะในการบริหารการศึกษาจะเป็นการบริหารโดยท้องถิ่นจะเข้ามามีบทบาทนำเสนอรูปแบบทางการศึกษาแก่ท้องถิ่น เสมือนว่าเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการการศึกษา (Councils) คณะกรรมการการศึกษานี้จะมีหน้าที่รวมถึงการกำหนดเงินเดือนของครู แต่งตั้งผู้อำนวยการโรงเรียน อนุมัติการสร้างโรงเรียนใหม่ ให้การนิเทศงานทางการศึกษา รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ด้วย

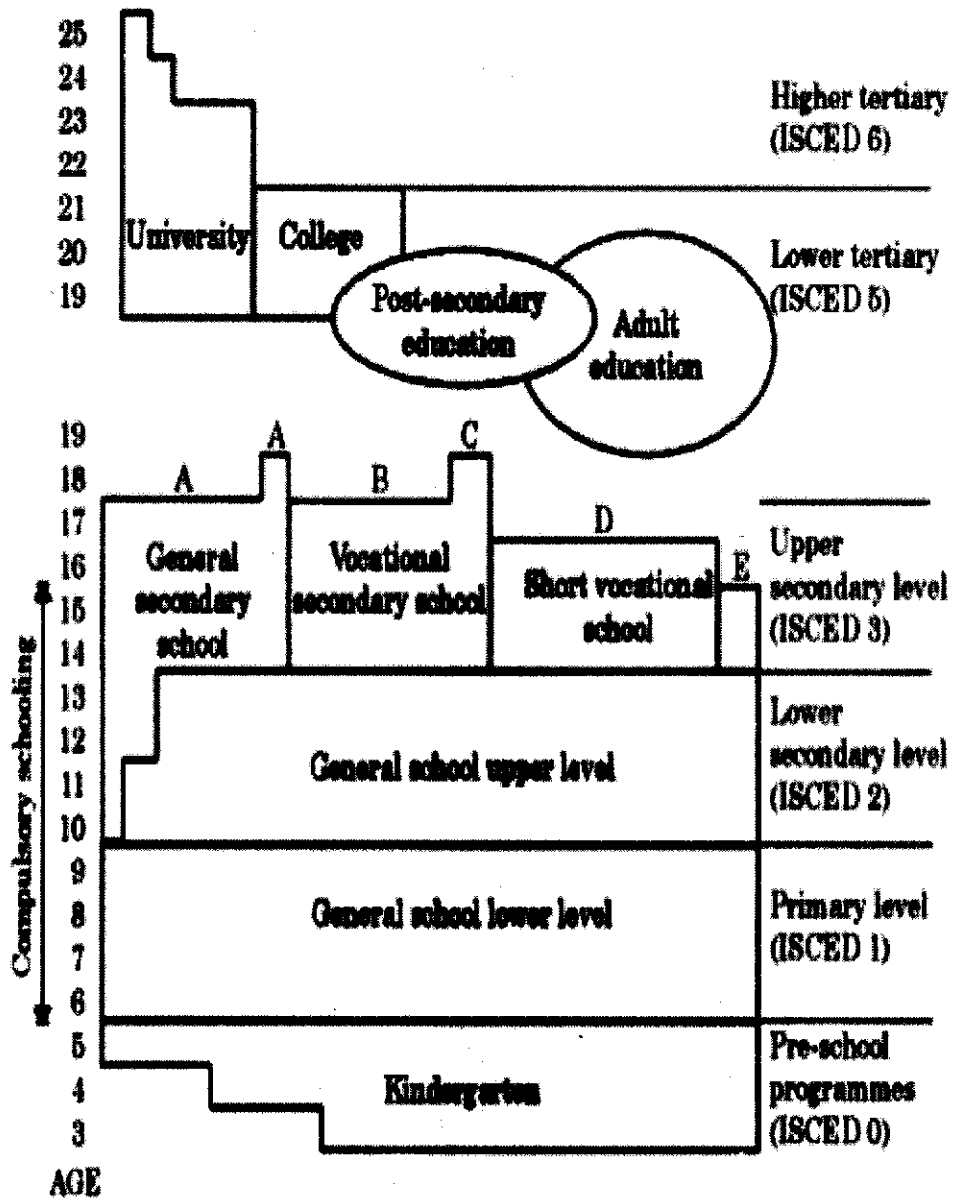
การบริหารการศึกษาแบบ Dual Pattern ของอังกฤษนี้จะมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือ เป็นการสนับสนุนให้ท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในทางตรงข้ามความแตกต่างระหว่างโรงเรียนในแต่ละท้องถิ่นก็จะมีมากขึ้น โดยทั่วไปท้องถิ่น (Local Factor) จะถูกมองว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการขัดเกลาสมาชิกให้มีความรู้ทางด้านประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม

#### 5. บทสรุป (Conclusion)

อังกฤษเป็นประเทศหนึ่งที่มีความก้าวหน้าทางการศึกษาโดยเฉพาะการให้การศึกษาแก่เยาวชนทางด้านการเมือง การปกครองในอดีตจนถึงปัจจุบัน การศึกษาในปัจจุบันมีความแตกต่างไปจากเดิมมาก โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนอังกฤษให้ทัดเทียมเท่ากับประเทศต่าง ๆ ในยุโรป แต่อย่างไรก็ตามอังกฤษเองยังประสบปัญหาทางการศึกษาอีกมากมาย เช่น ปัญหาของหลักสูตร กระบวนวิชาต่าง ๆ ที่ต้องได้รับการปรับปรุง เป็นต้น ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของบริบทสังคมยุโรป จึงส่งผลให้อังกฤษต้องปรับปรุงสภาพสังคม โดยเฉพาะการให้การศึกษาแก่ประชาชนของอังกฤษในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐบาล







ที่มา : [www.oki.hu/images\\_t/EduHun96\\_04\\_Hungarian\\_01.gif](http://www.oki.hu/images_t/EduHun96_04_Hungarian_01.gif)

## บรรณานุกรม

- ปรีชา ศรีวาลย์. **ประวัติศาสตร์สากล**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์, 2536.
- Berna'th, J. and Tasna'dine', R.E. 'Hungary' Bulletin of the international Bureau of Education. (242/2243, 1987) : 193 - 194.
- Okey, R. **Eastern Europe 1740 - 1985**. Minneapolis : University of Minnesota Press, 1982.
- Postlethwaite, T.N. **The Encyclopedia of comparative education and National Systems of education**. (Great Britain : A. Wheaton & Co. Ltd., 1988.
- Walters, G. **The other Europe**. Syracuse, New York : Syracuse University Press., 1988.
- Webster's New Encyclopedic Dictionary**. Cologne : Black Dog & Leventhal Publishers Inc., 1993.
- [www.oki.hu/images\\_t/EduHun96\\_04\\_Hungarian\\_01.gif](http://www.oki.hu/images_t/EduHun96_04_Hungarian_01.gif)